



ORSZÁGOS SPORTEGÉSZSÉGÜGYI INTÉZET

Dr. Soós Ágnes, főigazgató főorvos

1113 Budapest, Karolina út 27.

Levelezési cím: 1507 Bp. Pf. 202.

Tel.: (1) 488-6111 E-mail: foig@osei.hu



POSTCOVID kardiológiai kivizsgálási protokoll

(2020. október 28-án kiadott protokoll módosítása)

A felnőtt sportolók esetében a visszatérés menetét az egyes fogalmak definiálásával szeretnénk egyértelművé tenni, valamint az orvosi gondosság megőrzése mellett egyszerűsíteni.

A nemzetközi orvosi szakmai ajánlásokat és az eddigi hazai kardiológiai tapasztalatokat figyelembe véve szükségesnek tartjuk, hogy **gyermekkorú sportolók** esetében külön protokollt vezessünk be.

Jelen állásfoglalásunkat **Prof. Dr. Merkely Béla**, a Semmelweis Egyetem rektora és a SE Szív- és Érsebészeti Klinika igazgatója, **Prof. Dr. Andréka Péter**, a Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet főigazgatója, **Dr. Ablonczy László**, a Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet gyermek ellátásért felelős orvosigazgatójának és a **MOB Orvosi Bizottságának** javaslatai alapján állítottuk össze.

Ismételten felhívjuk figyelmüket a sportolók egészségvédelmében szükséges óvintézkedések és javaslatok betartásának fontosságára és a járványhelyzet népegészségügyi jelentőségére!

Igazolt COVID-19 betegséggel összefüggésben számos **keringési, légzőrendszeri és központi idegrendszeri** szövődmény ismert. A szövődményes szívizomgyulladás következményei között a szívritmuszavar és hirtelen szívleállás akár fatális kimenetelű is lehet, melyek előzetes figyelmeztető tünetek nélkül is jelentkezhetnek.

A **sportorvos, csapatorvos, válogatott keretorvos** feladata és felelőssége a SARS-CoV2 pozitív sportolók követése, felügyelete, **támogatása**. Ez a támogatás foglalja magában a **prevenciós** tevékenységet, a sportági adottságok figyelembevételét, a biztonságos, de optimális idejű és ütemű **visszatérés** meghatározását, az erőnléti-, állóképességi-, proprioceptív képességek **felmérését, visszaszerzésük támogatását, sport-dietetikai és sport-pszichológiai** feladatokat.

Kardiológiai vizsgálattal igazolt **szívizomgyulladás, pericarditis** esetén az érvényben lévő **Sportszakmai útmutató** ajánlása szerint kell eljárni – **6 hónap** versenyzéstől való eltiltás.

I. Felnőtt versenyzőkre vonatkozó rendelkezések

- A sportorvosi engedély pozitív teszteredmény esetén **ideiglenesen visszavonásra kerül*** (A sportorvosi regiszterben „**COVID-19 miatt ideiglenesen eltiltva**” minősítést alkalmazva), a hatósági karantén és a pihenő időszak leteltével újra kell indítani a sportorvosi engedély megszerzésének folyamatát a sportorvosnál.
*kivéve az **alacsony kardiovaszkuláris kockázatú sportok** esetén – **sportlövészet, teke, bowling, curling, krikett, sporthorgászat, golyósportok, go, íjászat, minigolf.**
- **Tünetmentes és enyhe tünetes** (24 órán belül lezajló tünetek) COVID-19 pozitív sportolók esetén legalább **2 hétig** szükségesnek tartjuk a **fizikai kíméletet**, a versenyszerűen végzett sporttevékenység mellőzését. A sportorvosi engedély az egyéni egészségi állapottól függően leghamarabb **az első pozitív PCR tesztet vagy az első tünetes napot követően 3 héttel adható meg.**

- **Elhúzódóan tünetes** (több napon át tartó tünetek vagy pl. kardiális vagy pulmonológiai érintettség) COVID-19 pozitív sportolók esetén az egyéni egészségi állapot és az aktuális tünetek, panaszok függvényében a szükséges pihenőidő **2-4 hét**. A sportorvosi engedély az egyéni egészségi állapottól függően **az első pozitív PCR tesztet vagy az első tünetes napot követően leghamarabb 4-6 héttel adható meg**. A sportorvosi engedély pozitív teszteredmény esetén **ideiglenesen visszavonásra kerül*** (A sportorvosi regiszterben „**COVID-19 miatt ideiglenesen eltiltva**” minősítést alkalmazva), a hatósági karantén és a pihenő időszak leteltével újra kell indítani a sportorvosi engedély megszerzésének folyamatát a sportorvosnál.
***kivéve az alacsony kardiovaszkuláris kockázatú sportok esetén – sportlövészet, teke, bowling, curling, krikett, sporthorgászat, golyósportok, go, íjászat, minigolf.**
- A 2-4 hetes pihenőidőt követően a versenyzésig **fokozatosan, pulzuskontroll** mellett lehet testedzést végezni, lehetőség szerint csapatorvosi felügyelet mellett.
- Az alacsony kardiovaszkuláris kockázatú sportágakon kívül minden más – **közepes és magas kardiovaszkuláris kockázatú – sportág** esetén szükséges a **különleges eljárásrend** alkalmazása.

II. Válogatott és olimpiai kerettag sportolókra vonatkozó különös rendelkezések

- Tünetmentes és enyhe tünetes (24 órán belül lezajló tünetek) COVID-19 pozitív válogatott és olimpiai kerettag sportolók esetén az OSEI által biztosított komplex szűrővizsgálat eredményéig, de legalább az első tünetmentes napot követő 1 hétig szükségesnek tartjuk a fizikai kíméletet, a versenyszerűen végzett sporttevékenység mellőzését.
- **Elhúzódóan tünetes** (több napon át tartó tünetek vagy pl. kardiális vagy pulmonológiai érintettség) COVID-19 pozitív válogatott és olimpiai kerettag sportolók esetén az egyéni egészségi állapot és az aktuális tünetek, panaszok függvényében a szükséges pihenőidő az OSEI által biztosított komplex szűrővizsgálat eredményéig, de legalább az első tünetmentes napot követő legalább **2 hét**.
- **Válogatott és olimpiai kerettag** esetében az **OSEI komplex szűrővizsgálatot** biztosít (mozgásszervi szűrés, diétetika, pszichológia, valamint az egyéni egészségi állapot függvényében további kiegészítő vizsgálatok). Normál vizsgálati eredmények esetén **speciális, közvetlen és folyamatos orvosi kontroll mellett** VKESZ és MOB közösen összeállított ajánlása alapján **megkezdhető** a válogatott, olimpiai kerettag sportoló rehabilitációja.
- A sportorvosi engedély válogatott és olimpiai kerettag tünetmentes vagy enyhe tüneteket produkáló sportoló estében az egyéni egészségi állapot és tünetek függvényében **az első pozitív PCR tesztet, vagy az első tünetes napot követően leghamarabb 3 héttel, illetve az enyhe tünetek megszűnését követő 1 héten túl adható meg negatív PCR lelet birtokában.**
- A sportorvosi engedély válogatott és olimpiai kerettag, tünetes sportoló estében az egyéni egészségi állapot és tünetek függvényében **az első pozitív PCR tesztet vagy az első tünetes napot követően leghamarabb 3 héttel adható meg.**

III. PCR igazolt COVID 19 pozitív felnőtt versenyzők esetén elvégzendő speciális vizsgálatok

- **Felnőtt** sportolók esetében **minden PCR/RAT által igazolt COVID-19 betegség esetén** nyugalmi EKG és troponin vizsgálat (gyorsteszt is megfelelő) szükséges. EKG-eltérés, troponon pozitivitás esetén kardiológiai vizsgálat szükséges. **Válogatott kerettag sportoló** esetén minden esetben kardiológiai kivizsgálás szükséges (EKG, labor, szív UH). A kivizsgálást a **pihenőidő** és a **hatósági karantén lejártát** követően **1-3** héttel javasolt elvégezni. **Kóros eltérés** vagy **elhúzódó panaszok** esetén kiegészítő vizsgálatok: koronária CT, szív MR, Holter vizsgálat válhatnak szükségessé. Bizonyos vizsgálatok elvégzése (szív ultrahang, terheléses EKG) a vizsgálatot végző orvos javaslata alapján **negatív PCR lelet** birtokában lehetségesek.

- **Troponin** szint ellenőrzés történhet vérvételt követően labor által, vagy gyorseszteszt segítségével. A vizsgálatokra a **sportorvos, házi orvos, kardiológus** adhat beutalót, illetve magánegészségügyi ellátók validált eredményei is elfogadhatók.
- **Terheléses EKG** vizsgálatot csak normál troponin értékek mellett javasolt végezni.
- A **sportorvos saját hatáskörben** a versenyző egyéni egészségi állapotának függvényében és a sportág kardiovaszkuláris kockázatát figyelembe véve dönt a sportorvosi engedély kiadásának időpontjáról.

IV. Kiskorú sportolókra vonatkozó rendelkezések

- **Gyermekek** esetén **tünetmentes és enyhe tünetes** esetben **2 hét pihenő, elhúzódóan tünetes** esetben az egyéni egészségi állapottól függően **2-4 hét** pihenő idő szükséges.
Tünetmentes és enyhe tünetes esetben a **sportorvosi engedély** az első pozitív PCR eredményt vagy az első tünetes napot követően leghamarabb **3 héttel** adható meg, míg elhúzódóan tünetes esetben az egyéni egészségi állapot függvényében ugyanez **4-6 hét**.

12 év alatti tünetes és tünetmentes versenyző esetben a **nyugalmi EKG** mellett a **troponin szint ellenőrzése elegendő**. **Gyermekkardiológiai** kivizsgálás csak kóros eltérés vagy elhúzódó panaszok esetén szükséges.

12-16 év közötti versenyző esetében kardiológiai vizsgálatot csak az **elhúzódóan tünetes sportolóknál** vagy emelkedett troponin szint esetén kell végezni.

16-18 éves korú versenyzőkre a **felnőttekre** vonatkozó protokoll érvényes, a szív ultrahang vizsgálatot **felnőtt kardiológus** is végezheti.

- **Troponin** szint ellenőrzés történhet vérvételt követően labor által, vagy gyorseszteszt segítségével. A vizsgálatokra a **sportorvos, házi orvos, gyermekorvos, kardiológus** adhat beutalót, illetve magánegészségügyi ellátók validált eredményei is elfogadhatók.

V. Tevékenységüket sportorvosi engedéllyel végző sportszakemberekre vonatkozó rendelkezések

- **Játékvezetők COVID-19 betegsége esetén alkalmazandó eljárás:** a magas intenzitású fizikai igénybevétel miatt a labdarúgás, kézilabda, kosárlabda sportágak esetén a játékvezetők sportorvosi alkalmasságára is ugyanaz vonatkozik, mint a felnőtt versenyzőkre.

VI. A különleges eljárásrend elhagyásának lehetősége

- A **különleges eljárásrend** csak abban az esetben **hagyható el**, ha a sportoló **3 hónapot nem edz, nem versenyez és végig panaszmentes marad**. 3 hónap panaszmentességet követően kardiológiai vizsgálat nélkül, a szokásos sportorvosi protokoll érvényes.

Fogalmak és magyarázatok:

- **COVID-19 beteg:** minden PCR igazolt SARS-CoV-2 pozitív eredményt produkáló versenyző betegnek tekintendő, a betegség tényének megállapítását a PCR teszt alapozza meg, függetlenül a tünetek meglététől vagy súlyosságától.
- **COVID-19 tünetek:**
Enyhe tünetek: Száraz köhögés, szaglász- és ízérszavar, általános gyengeség, ízületi fájdalom, 24 órán belül lezajló láz, hőemelkedés.
Elhúzódó panaszok: 24 órán túl a következő panaszok: fáradékonyság, csökkent terhelhetőség, kiújuló légszomj. Amennyiben az enyhe tünetek közül a pl. szaglász- és ízérszavar 24 óránál hosszabban tart, az nem jelent önmagában elhúzódó tünetet.

- **Bejelentési kötelezettség:** minden sportszövetség köteles a sportágán belül COVID-19 pozitív sportolókról az OSEI felé bejelentést tenni. Minden sportoló köteles az edzője, a sportszervezete és a csapatorvosa felé jelezni, amennyiben COVID-19 betegsége igazolódik.
- **Sportorvosi engedély ideiglenes visszavonása:** az alacsony kardiovaszkuláris kockázatú sportágak* kivételével minden sportágban automatikusan, tehát sportorvosi mérlegelés nélkül ideiglenesen visszavonásra kerül a sportorvosi engedély. **A 215/2004 (VII. 13.) korm. rendelet 8. § (1) módszertani levél értelmében a pozitív PCR eredmény meglétével a versenyengedély akkor is visszavontnak tekintendő, ha az a regiszterben és a sportolói dokumentumban nem kerül visszavonásra.** A sportoló és a szövetség által bejelentett esetekben a valós pozitív eredmény ellenőrzését követően az OSEI munkatársai által kerül rögzítésre a „**COVID-19 miatt ideiglenesen eltiltva**” minősítés.
- ***Alacsony kardiovaszkuláris kockázatú sportok:** sportlövészet, teke, bowling, curling, krikett, sporthorgászat, golyóspontok, go, íjászat, minigolf.
- **Troponin szint meghatározás:** vérvétel során labor által meghatározott érték, vagy gyorseszteszt során meghatározott eredmény. Emelkedett troponin szint szívizom sérülésre, szívizom gyulladásra utal.
- **Kardiológiai vizsgálat:** kardiológus szakorvos által végzett komplex vizsgálat, nyugalmi EKG, szívultrahang vizsgálat. Eltérés esetén a kardiológus szakorvos további vizsgálatokat rendelhet el (troponin szint ellenőrzés, Holter monitor, szív MR, koronária CT).

Jelen, aktualizált állásfoglalásunk a 2020. január 1-től hatályos Sportorvosi Alkalmassági- és Szűrővizsgálatok Szakmai Útmutató (Módszertani Levél) részét képezi.

Irodalom:

1. A Game Plan for the Resumption of Sport and Exercise After Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) Infection

Dermot Phelan, MD; Jonathan H. Kim, MD, MSc; Eugene H. Chung, MD MSc
JAMA Cardiol. May 13, 2020. doi: 10.1001/jamacardio.20202136

2. American College of Cardiology: Returning To Play After Coronavirus Infection: Pediatric cardiologists Perspective

Peter N. Dean, MD; Lanier Burns Jackson, MD; Stephen M. Paridon, MD, FACC.
JAMA Cardiol. Jul 14. 2020

3. Return to play after COVID-19: a sportcardiologist's view

Helder Does ; Nuno Cardim
Br. J. Sports Med: 10.1136/bjsports-2020-102482 on 7 May

4. SARS-CoV-2 inflames the heart. The importance of awareness of myocardial injury in COVID-19 patients

Enrico Ammirati; Dao Wen Wang
International Journal of Cardiology 311 (2020) 122-123

Budapest, 2022. február 01.